

RAPORT DE PROGRES

privind implementarea Programului național „Voucher cultural” în anul 2025

I. Context general

Programul național „Voucher cultural” (în continuare – *Program*) reprezintă o inițiativă a Guvernului Republicii Moldova, implementată de Ministerul Culturii, care are ca scop principal facilitarea accesului tinerilor la viața culturală și stimularea consumului de produse și servicii culturale. Prin acest program, cetățenii care împlinesc vârsta de 18 ani beneficiază de un voucher cultural electronic, cu o valoare nominală stabilită anual, pe care îl pot utiliza timp de 12 luni de la data activării dreptului în sistemul informațional al statului.

Programul este conceput ca un instrument modern de politică publică, care îmbină sprijinul financiar direct acordat tinerilor cu obiective mai largi de dezvoltare culturală și socială. Astfel, programul urmărește nu doar creșterea participării tinerilor la activități culturale, ci și consolidarea rolului organizațiilor culturale în educație, promovarea valorilor naționale și îmbunătățirea ofertei culturale. În același timp, programul contribuie la creșterea transparenței în finanțarea sectorului cultural și la stimularea competiției între furnizorii de produse culturale.

Implementarea programului implică mai multe instituții publice. Ministerul Culturii are rolul central, fiind responsabil de coordonarea generală, stabilirea numărului de beneficiari și a valorii voucherului, aprobarea furnizorilor eligibili și efectuarea plăților pentru produsele culturale achiziționate. De asemenea, ministerul monitorizează modul în care sunt utilizate voucherele și publică informațiile relevante pentru beneficiari și furnizori.

Ministerul Educației și Cercetării sprijină promovarea programului, în special în rândul elevilor și studenților, prin organizarea de sesiuni informative și distribuirea materialelor de informare. În paralel, Agenția de Guvernare Electronică asigură componenta tehnică a programului, integrând sistemele informatice cu serviciul guvernamental de plăți electronice MPay, identificând automat beneficiarii pe baza datelor din registrele de stat și generând ordinele de plată aferente tranzacțiilor efectuate.

Beneficiarii programului sunt persoanele fizice, cetățeni ai Republicii Moldova, care au împlinit vârsta de 18 ani. Pentru a utiliza voucherul cultural, aceștia trebuie să se autentifice electronic, de regulă prin intermediul serviciului guvernamental MPass, utilizând semnătura electronică sau alte metode de identificare acceptate. Odată autentificat, beneficiarul poate accesa platformele furnizorilor sau ale platformelor private integrate în sistem și poate selecta produsele culturale dorite, în limita sumei disponibile pe voucher.

Voucherul cultural este strict personal și nu poate fi transmis sau utilizat de alte persoane. De asemenea, produsele achiziționate cu ajutorul acestuia sunt destinate exclusiv beneficiarului. Este interzisă utilizarea voucherului pentru procurarea altor tipuri de bunuri sau servicii decât cele culturale, iar nerespectarea acestor reguli poate duce la sancțiuni, inclusiv excluderea furnizorilor din program.

Furnizorii de produse culturale și platformele private joacă un rol esențial în funcționarea programului. Aceștia trebuie să fie organizații culturale publice sau private, înregistrate legal în Republica Moldova și să îndeplinească anumite condiții de eligibilitate, inclusiv deținerea actelor permissive necesare. Platformele private pot avea atât rol de vânzători direcți de produse culturale, cât și de intermediari între furnizori și beneficiari.

Pentru a participa în program, furnizorii și platformele trebuie să depună o cerere la Ministerul Culturii, care analizează eligibilitatea și, odată acceptați, aceștia trebuie să asigure integrarea tehnică cu sistemul MPay, să permită identificarea corectă a beneficiarilor și să garanteze că voucherele sunt utilizate exclusiv pentru produse culturale. De asemenea, platformele trebuie să asigure evidența tranzacțiilor și să faciliteze decontările cu furnizorii.

Procesul de utilizare a voucherului este simplificat și digitalizat. După autentificare, beneficiarul selectează produsul cultural dorit, iar plata se efectuează prin intermediul MPay sau al instrumentelor de plată integrate ale platformelor private. Costul produsului este dedus din

valoarea voucherului, iar suma este transferată de Ministerul Culturii către furnizor sau către platforma intermediară. În unele cazuri, platformele pot achita anticipat furnizorii din surse proprii.

Biletele procurate sau rezervările efectuate cu voucherul cultural sunt personalizate și sunt transmise beneficiarului fie prin mijloace electronice de comunicare, fie fizic, cu prezentarea actului de identitate. Alte produse culturale procurate cu voucherul cultural sunt puse la dispoziția beneficiarului cu prezentarea actului de identitate. Este important de menționat că biletele sau rezervările efectuate nu pot fi returnate, iar sumele aferente nu sunt restituite în cazul neutilizării.

Voucherul cultural are o perioadă de valabilitate limitată la 12 luni, după care orice sumă neutilizată se pierde. În plus, tranzacțiile realizate în cadrul programului nu sunt supuse comisioanelor comerciale, ceea ce contribuie la maximizarea beneficiului pentru utilizatori.

II. Principalele rezultate-cheie atinse

În vederea facilitării accesului tinerilor la produse și servicii culturale, precum și spectacole de teatru, concerte, produse cinematografice și achiziții de cărți, în anul 2025, Programul Național „Voucher cultural” a oferit unui număr de 9554 de tineri (potrivit Tabelului nr. 1) vouchere culturale în valoare de 1000 de lei,

Tabelul nr. 1

Numărul de beneficiari în perioada 2023-2025

Nr./ ord.	Nr. de beneficiari		
	2023	2024	2025
1.	3.521	4.275	9.554
2.	Total: 17.350 beneficiari		

Sursa: Raportul Ministerului Culturii privind implementarea Programului național „Voucher cultural” în anul 2025

iar suma executată fiind 5.599.600,00 lei (conform tabelului nr. 2). Astfel că, programul vine să încurajeze participarea tinerilor la acțiuni culturale care vor avea impact pozitiv asupra calității vieții acestora.

Tabelul nr. 2

Evoluția cheltuielilor bugetului de stat pentru realizarea Programului Național „Voucher cultural” în perioada anilor 2023-2025

Ministerul Culturii	2023			2024			2025		
	Aprobat	Precizat	Executat	Aprobat	Precizat	Executat	Aprobat	Precizat	Executat
Programul Național „Voucher cultural”	10.000,0	2.486,3	2.466,6	10.000,0	3.900,0	3.867,3	3.100,0	5.866,3	5.599,6
	Total mijloace financiare executate în anii 2023-2025: 11.933,5 mii lei								

Sursa: Raportul Ministerului Culturii privind implementarea Programului național „Voucher cultural” în anul 2025

III. Analiza utilizării Programului Național „Voucher cultural” în anul 2025

În ceea ce privește prestatorii de servicii culturale, se constată că, și în anul 2025, cel mai solicitat serviciu a fost procurarea de carte, furnizat preponderent de operatorul cultural Librarius.

Tabelul nr. 3

Nr./ord	Prestator de serviciu cultural	2023		2024		2025	
		Note de plată	Suma (lei)	Note de plată	Suma (lei)	Note de plată	Suma (lei)
1.	Afisha	394	135.656,0	293	169.380,0	417	242.400,0
2.	iTicket	2.350	551.169,0	1.626	596.533,0	3.431	1.452.993,0
3.	Librarius	3.796	2.324.718,88	14.809	2.691.745,44	23.920	3.933.092,76
4.	Aalto	11	7.769,0	24	21.834,3	28	6.578,3
5.	Livticket					46	28.100,0
6.	Cărturești					86	20.098,7
Total:		6.551	3.019.312,88	16.752	3.479.492,74	27.928	5.683.262,76

Sursa: Raportul Ministerului Culturii privind implementarea Programului național „Voucher cultural” în anul 2025

Conform datelor furnizate de Ministerul Culturii, de operatorii economici din domeniul produselor culturale și de platformele private, structura consumului cultural relevă faptul că achizițiile de carte au reprezentat ponderea majoritară (*în unele cazuri depășind 70% din total*). Teatrul și spectacolele culturale s-au situat pe locul al doilea în preferințele beneficiarilor, în special în mediul urban. Cinematograful a fost accesat într-o măsură mai mare de către tineri, însă cu o pondere inferioară față de primele două categorii. Concertele și evenimentele muzicale au înregistrat un nivel mai redus de utilizare prin intermediul voucherelor culturale.

Datele colectate de la librării și distribuitori evidențiază următoarele tendințe principale în preferințele de consum:

- manuale și auxiliare școlare;
- literatură pentru adolescenți și lucrări de dezvoltare personală și non-ficțiune (*psihologie aplicată, educație financiară, literatură motivațională*);
- literatură contemporană (*autori autohtoni și traduceri recente*);
- opere clasice, achiziționate în special în context educațional.

În consecință, se constată că segmentul editorial a dominat utilizarea voucherelor culturale, în special prin intermediul materialelor educaționale și al literaturii destinate adolescenților.

În anul 2025, a fost atras un nou operator economic – Editura Cartier. Totodată, se află în proces de integrare tehnologică alți operatori relevanți, precum Bookzone, LiveTickets, Cartego și platforma Film.md, în vederea extinderii accesului la produse și servicii culturale.

Ca urmare a rezultatelor obținute și a analizei percepțiilor tinerilor privind accesul la cultură prin intermediul voucherelor, a fost realizat studiul privind nivelul de utilizare și informare a beneficiarilor Programului Național „Voucher cultural”, de către Ministerul Culturii al Republicii Moldova, în colaborare cu Montpellier Business School (Franța).

În baza concluziilor acestui demers, în anul 2025 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 481/2025, prin care a fost modificat Regulamentul Programului național „Voucher cultural”, aprobat anterior prin Hotărârea Guvernului nr. 774/2022. Modificările vizează simplificarea mecanismelor de utilizare a voucherelor și diversificarea canalelor de acces, inclusiv prin intermediul platformelor web, aplicațiilor mobile și al altor soluții digitale.

Extinderea listei platformelor private eligibile contribuie la creșterea accesibilității și la diversificarea ofertei culturale. De asemenea, implicarea instituțiilor publice în procesul de informare și promovare are ca obiectiv creșterea gradului de utilizare a voucherelor în rândul tinerilor.

La nivel societal, Programul „Voucher cultural” contribuie la digitalizarea sectorului cultural, la dezvoltarea infrastructurii tehnologice locale și la stimularea consumului de produse culturale. Totodată, prin implicarea unui spectru divers de operatori economici, se creează premisele dezvoltării unui sector cultural competitiv, inovator și incluziv.

În vederea consolidării impactului programului, sunt preconizate următoarele măsuri de promovare pe termen mediu și lung:

1. continuarea activităților de informare prin intermediul instituțiilor de învățământ și al platformelor digitale;
2. extinderea inițiativelor de promovare în învățământul secundar general, inclusiv prin continuarea Proiectului Național de Promovare a Lecturii „Cartea deschisă”, desfășurat sub patronaj prezidențial;
3. implementarea unor campanii de informare în parteneriat cu operatorii eligibili, inclusiv prin distribuirea materialelor informative și utilizarea spațiilor publice pentru promovare.

IV. Concluzii

Programul Național „Voucher cultural” reprezintă un instrument eficient de politică publică pentru susținerea accesului tinerilor la cultură și pentru dezvoltarea sectorului cultural. Prin integrarea soluțiilor digitale și consolidarea parteneriatelor public-private, programul contribuie la creșterea participării culturale și la dezvoltarea durabilă a ecosistemului cultural din Republica Moldova.